

N:o 15.

Ank. till Riksd. kansli den 2 maj 1893, kl. 11 f. m.

Första Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 8, i anledning af väckt fråga om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om ändring i förordningen angående expeditionslösen, åsyftande rättighet för part att i visst fall tidigare utfå expedition.

Förordningen angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradssting den 17 maj 1872 lyder i nedannämnda delar sålunda:

§ 1. »I tingslag, som ensamt utgör en domsaga, så ock der två tingslag äro till en domsaga förenade, skola årligen hållas två lagtima ting, det ena, vårtinget, emellan tjugonedag jul och midsommar, samt det andra, höstetinget, emellan september månads början och Thomedag.»

§ 2. »Utgör tingslag ensamt en domsaga, skall häradsrätten der hålla allmänna sammanträden, under vårtinget sex gånger och under höstetinget fyra gånger, nemligen, under förra tinget: tjugonedag jul, då han på måndag infaller, men eljest nästa måndag derefter och sedan hvar fjerde måndag, som före tingstidens slut inträffar, så räknadt, att alltid fyra veckor blifva mellan hvarje måndag, å hvilken allmänt sammanträde börjas; samt under senare tinget: första måndagen i september månad och sedan hvar fjerde måndag, likasom under vårtinget. Infaller» — — — — —

§ 3. »Äro två tingslag till en domsaga förenade, hålle häradsrätten i hvarterda tingslaget allmänna sammanträden, under vårtinget

tre gånger och under höstetinget två gånger, nemligen: i ena tingslaget, under vårtinget: tjugonedag jul, då han på måndag infaller, men eljest nästa måndag derefter och sedan hvar åttonde måndag, som före tingstidens slut inträffar; och under höstetinget första måndagen i september och sedan måndagen åtta veckor derefter; samt i andra tingslaget under hvartdera tinget de måndagar, som infalla fyra veckor från början af hvarje allmänt sammanträde i förra tingslaget. Inträffar» —

Uti förordningen den 7 december 1883, angående expeditionslösen, § 16, stadgas:

»Vid underdomstol på landet skall expedition, som utan särskild begäran bör utfärdas, vara att tillgå:

a) för lagtima ting eller ock allmänt eller särskildt sammanträde, hvarå sådant ting afslutas, å den för tingets afslutande bestämda dag, eller, der den sak, hvori expeditionen utfärdas, blifvit handlagd, samma dag, inom fjorton dagar derefter;

b) för annat allmänt sammanträde under lagtima ting i slutligen afgjordt mål inom fjorton dagar efter beslutets afkunnande, men i annan sak senast vid nästa allmänna sammanträde eller, der sådant icke under tinget hålles, å den för tingets afslutande bestämda dag;

c) för urtima ting eller annan extra förrättning inom sex dagar efter förrättningens afslutande.

För part, hvilken gjort anmälan om fullföljande af talan mot meddeladt beslut eller fått sig förelagdt att något fullgöra, skall dock, ändå att, enligt hvad här ofvan sägs, längre rådrum för expeditions tillhandahållande eljest är medgifvet, expeditionen vara att undfå, i förra fallet inom sex dagar efter det sådan anmälan skett och i senare fallet så tidigt, att fullgörandet må kunna medhinnas.

»Expedition, som utfärdas till part, hvilken endast på grund af egen begäran är skyldig lösa densamma, skall jemväl hållas för honom tillgänglig inom tid, som finnes här ofvan föreskrifven, der icke expeditionen äskas först derefter eller så sent före samma tids utgång, att dess utskrifvande icke dessförinnan medhinnes, i hvilka fall expeditionen bör vara att tillgå inom fjorton dagar efter det den blifvit begärd.» —

I en inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 82, har herr *C. Maur. Ekström* hemställt, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om sådan ändring i förordningen den 7 december 1883, att parterna vid underdomstolarne å landet måtte hos rättens ordförande tillhandahållas sina expeditioner i uppskjutna mål minst en vecka före det nästföljande allmänna tingssammanträdet, der ej dylika expeditioner borde utlemnas å den för tings afslutande särskildt utsatta dag.

De skäl, som motionären anfört, hafva närmare utvecklats af Andra Kammarens fjerde tillfälliga utskott i dess utåtande n:o 6 (i samlingen n:o 24), deri utskottet, med erinran att af rikets 116 domsagor 35 omfatta två tingslag, vidare yttrat:

»På sätt framgår af här ofvan åberopade § 16 i förordningen om expeditionslösen den 7 december 1883, eger i mål, som handlagts å annat allmänt tingssammanträde än det, hvarå ting avslutas, part att, då målet uppskjutits, erhålla sin expedition senast vid nästa allmänna sammanträde eller, der sådant icke under tinget hålles, å den för tingets afslutande bestämda dag. Det kan därför inträffa, att part, som fått sitt mål uppskjutet från ett allmänt sammanträde till nästa allmänna sammanträde under tinget, nödgas, synnerligast om målet blifvit utsatt till första rättegångsdagen, att uppträda inför domstolen utan att hafva haft tillfälle att taga annat än en flygtig, stundom alls ingen, kännedom om protokollets innehåll. Han vet följaktligen icke, om deri återgifvas parternas anföranden, vittnens berättelser eller innehållet af åberopade handlingar på sådant sätt, att icke anledning kan finnas till anmärkning från hans sida. Han är då stäld i valet emellan att antingen öfverlemna målet, okunnig om protokollets innebörd, eller begära uppskof allenast för att få tillfälle granska detsamma. I de flesta fall, åtminstone der saken är af någon betydelse, lærer väl en försiktig part välja det senare alternativet; men då inträffar, att, uti de väl tvifvels utan flesta fall, der skäl till anmärkning emot protokollets affattning befinnes icke vara för handen, uppskofvet varit fullkomligt öfverflödigt och endast tjenat till att fördröja sakens afgörande, ett dröjsmål som kunnat undvikas, derest parten erhållit expeditionen så lång tid före målets handläggning, att han medhunnit att genomläsa protokollet och öfverväga dess innehåll.

Att klagomål häröfver skola förekomma företrädesvis i de af två tingslag bestående domsagorna, der två månader förflyta emellan de allmänna tingssammanträdena, är tydligt. Deremot torde olägenheten vara mindre känbar i de domsagor, som utgöras af allenast ett tingslag, hvarest under vår- och hösteting allmänna tingssammanträden

hållas hvarje månad. I dessa senare domsagor torde också en sådan anordning, som motionären föreslagit, enligt hvilken anordning protokoll uti uppskjutna mål skulle i dylik domsaga vara att tillgå tidigare än 3 veckor efter handläggningen, kunna blifva för domaren väl mycket betungande, synnerligast der rättegångarnes antal är stort, och domaren åliggande extra förrättningar äro många. Af detta skäl finner utskottet, som för öfrigt i allo gillar motionärens syfte, sig icke böra tillstyrka förslaget, så vidt angår de domsagor, hvilka utgöras af allenast ett tingslag.

Beträffande åter de domsagor, som innefatta två tingslag, föreställer sig utskottet, att derstädes den föreslagna ändringen i förordningen angående expeditionslösen skulle kunna utan svårighet vinna tillämpning. I dylik domsaga komme i här afsedda fall sex å sju veckor att förflyta från målets handläggning till dess att expeditionen skulle vara för parten tillgänglig; och ehuru utskottet icke förbisett, att under tiden förekommit inom andra tingslaget sammanträde, som måste i sin ordning utarbetas, tror dock utskottet, att befattningen härmed icke behöfver upptaga tiden så uteslutande, att icke jemväl något arbete kan nedläggas på det föregående sammanträdet inom domsagan. Utskottet anser sig därför kunna tillstyrka bifall till motionen härutinnan.

De i motionärens yrkande förekommande orden »minst en vecka före det nästföljande allmänna tingssammanträdet, der ej dylika expeditioner böra utlemnas å för tings avslutande särskildt utsatt dag» torde dock böra utbytas mot: »senast en vecka före början af det allmänna tingssammanträde, till hvilket målet uppskjutits, der ej dylika expeditioner böra i följd af redan nu gällande bestämmelser tidigare utlemnas», genom hvilken senare ordalydelse torde tydligare angifvas hvad motionären åsyftat.»

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hemstälde utskottet, att Andra Kammaren måtte för sin del besluta, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om sådan ändring i förordningen den 7 december 1883, angående expeditionslösen, att uti domsaga på landet, i hvilken på grund af förordningen den 17 maj 1872 fem allmänna tingssammanträden hållas, parterna lemnas tillfälle att, om de så önska, hos rättens ordförande erhålla sina expeditioner i uppskjutet mål senast en vecka före början af det allmänna tingssammanträde, till hvilket målet uppskjutits, der ej dylika expeditioner böra i följd af redan nu gällande bestämmelser tidigare utlemnas.

Sedan vid föredragning af betänkandet Andra Kammaren bifallit detsamma, har, jemlikt 63 § 3 mom. riksdagordningen, ärendet öfver-

lemnats till Första Kammaren, som hänvisat det till sitt första tillfälliga utskott.

Enär utskottet icke mot Andra Kammarens beslut funnit annat vara att erinra, än att, då i domsaga, der förordningen den 17 maj 1872 tillämpas, årligen hållas icke fem utan tio allmänna sammanträden, och i de af dessa domsagor, som äro delade i två tingslag, fem allmänna sammanträden i hvartera tingslaget, samt beslutet således afser de domsagor, hvilka äro delade i två tingslag med fem sammanträden i hvartera tingslaget, ordet *domsaga å landet* i beslutet torde böra utbytas mot ordet *tingslag*, hemställer utskottet,

att Första Kammaren måtte för sin del besluta, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om sådan ändring i förordningen den 7 december 1883 angående expeditionslösen, att uti tingslag, i hvilket på grund af förordningen den 17 maj 1872 fem allmänna tingssammanträden årligen hållas, parterna lemnas tillfälle att, om de så önska, hos rättens ordförande erhålla sina expeditioner i uppskjutet mål senast en vecka före början af det allmänna tings-sammanträde, till hvilket målet uppskjutits, der ej dylika expeditioner böra i följd af redan nu gällande bestämmelser tidigare utlemnas.

Stockholm den 2 maj 1893.

På utskottets vägnar:

ROBERT DICKSON.